

Avoir sommeil — Aller au lit

Uyku ve Yatmaya Gitme

Avec Tahsin — Fransızca Öğren • fransizcaogren.net

Uykulu olmayı söylemenin Fransızca'da renkli çeşitleri var. J'ai sommeil nötr ve güvenli, je tombe de sommeil daha dramatik, je pique du nez sevimli bir deyim, je dors debout mizahi bir abartı. Aşağıdaki kalıplar her duruma uygun seçenekleri sunuyor.

J'ai sommeil.

NÖTR

→ *Uykum var. / Uykum geldi.*

Kullanım: En klasik ifade. Yine avoir ile — "uykum var". Her ortamda, herkesle uygun. Akşamüstü, yorgun bir günün sonunda, sıkıcı bir derste — uyku hissini bildiren standart kalıp.

- — *J'ai sommeil, je vais me coucher tôt ce soir.*
Uykum var, bu akşam erken yatacağım.
- — *Les enfants ont sommeil après l'école.*
Çocukların okuldan sonra uykuları geliyor.

Je tombe de sommeil.

SAMİMİ

→ *Uykudan yıkılıyorum. / Düşeceğim uykudan.*

Kullanım: Mübalağalı ve samimi. Tomber = "düşmek". Yani "o kadar uykuluyum ki ayakta duramayacağım". Türkçe'deki "uykudan göz açamıyorum" gibi. Arkadaş ortamında, ailede doğal.

- — *Je tombe de sommeil, je ne tiendrai pas longtemps.*
Uykudan yıkılıyorum, fazla dayanamam.
- — *Après cette longue journée, je tombe de sommeil.*
Bu uzun günün sonunda uykudan düşeceğim.

Je suis crevé(e).

SAMİMİ

→ *Bittim. / Yıkıldım.*

Kullanım: Yorgunluk bölümünde de geçti ama uyku için de kullanılır — "o kadar yorgunum ki uyumam lazım". Sadece arkadaş, aileye. Resmî ortamda uygun değil.

- — *Je suis crevé, je vais au lit direct.*
Bittim, direkt yatağa gidiyorum.
- — *Crevée, je n'ouvre plus les yeux.*
Yıkıldım, gözlerimi açamıyorum bile.

Je vais me coucher.

NÖTR

→ Yatağa gidiyorum. / Yatmaya gidiyorum.

Kullanım: Yatağa gitme niyetini bildirme. Se coucher = "yatmaya gitmek, uzanmak". Akşam, ev içinde, ailene veya misafirine ayrılırken söylenir. Her ortamda uygun.

- — *Bonne nuit tout le monde, je vais me coucher.*
İyi geceler herkese, yatağa gidiyorum.
- — *Il est tard, je vais me coucher.*
Geç oldu, yatmaya gidiyorum.

Au lit !

SAMİMİ

→ Yatağa marş! / Hadi yatağa!

Kullanım: Çocuklara veya kendine kullanılan emir kipi. Sevgili dolu bir komut. Anneler çocuklarına, sen de kendine "hadi artık yatağa" derken kullanabilirsin. Çok günlük.

- — *Allez les enfants, au lit !*
Hadi çocuklar, yatağa marş!
- — *Il est minuit, au lit !*
Gece yarısı oldu, hadi yatağa!

Je dors debout.

SAMİMİ

→ Ayakta uyuyorum.

Kullanım: Mübalağalı bir tarif. O kadar uykulu hissediyorsun ki sanki ayakta uyukluyorsun. Türkçe'deki "ayakta uyumak" tabiriyle birebir. Arkadaş muhabbetinde, mizahi tonda.

- — *Je dors debout, j'ai besoin d'un café !*
Ayakta uyuyorum, bir kahveye ihtiyacım var!
- — *En réunion, je dormais debout tellement c'était ennuyeux.*
Toplantıda o kadar sıkıcıydı ki ayakta uyuyordum.

J'ai besoin de dormir.

NÖTR

→ Uyumam gerekiyor.

Kullanım: Uyku ihtiyacını doğrudan beyan. Spordan sonra, yorgun bir günün ardından, hasta hissettiğinde. Avoir besoin de = "ihtiyacı olmak". Her ortamda uygun, biraz daha bilinçli ve olgun bir ifade.

- — *J'ai besoin de dormir, je n'arrive plus à réfléchir.*
Uyumam gerekiyor, artık düşünemiyorum.
- — *J'ai besoin de dormir au moins huit heures.*
En az sekiz saat uyumaya ihtiyacım var.

Je pique du nez.

SAMIMI

→ *Başım düşüyor. / Uyuyakalıyorum.*

Kullanım: Çok sevimli bir deyim. "Burnumu (önüme) batırıyorum" — yani başın öne düşüyor, bilincin gidip geliyor. Derste, toplantıda, yolculukta uykuya yenilmeye başladığında.

- — *Pendant le cours, je piquais du nez.*
Derste başım düşüp duruyordu.
- — *Il pique du nez devant la télé.*
Televizyonun karşısında uyuyakalıyor.

Je ne tiens plus debout.

SAMIMI

→ *Ayakta duracak halim yok.*

Kullanım: Yorgunluk ve uyku karışımı bir hâl. Tenir debout = "ayakta durmak". Yatma ihtiyacının fiziksel olarak da hissedildiği an.

- — *Je ne tiens plus debout, je vais m'allonger.*
Ayakta duracak halim yok, uzanacağım.
- — *Après cette nuit blanche, elle ne tient plus debout.*
Bu uykusuz geceden sonra ayakta duracak hâli yok.

Bonne nuit, fais de beaux rêves.

KIBAR

→ *İyi geceler, güzel rüyalar.*

Kullanım: Vedalaşma kalıbı — yatmadan önce. Aile içinde, sevgilinle, çocukla doğal. Resmî ortamda fazla samimi kaçır — orada sadece bonne nuit yeterli.

- — *Bonne nuit ma chérie, fais de beaux rêves.*
İyi geceler canım, güzel rüyalar.
- — *Allez, bonne nuit, fais de beaux rêves !*
Hadi, iyi geceler, güzel rüyalar!

Bu çalışma kâğıdını Tahsin Tan hazırladı.

Fransızcada takıldığınız yer varsa birlikte çalışabiliriz → fransizcaogren.net/iletisim